

Rezultati - Obolevnost

(Metoda Dodič-Fikfak)

3.1. Spremljanje potencialno izpostavljenih

Metode dela

Kot kohorto smo definirali vse delavce zaposlene v tovarnah, ki so uporabljale azbest sredi 80-ih let. Tako smo zajeli čas, ko je bilo zaposlenih in azbestu izpostavljenih največ ljudi, hkrati pa smo dobili najnižjo, vendar dovolj dolgo latentno dobo, da se bolezen razvije tudi pri tistih, ki so bili prvič izpostavljeni sredi 80-ih let.

Potem, ko smo dobili število potencialno izpostavljenih delavcev, smo vsako podjetje posebej zaprosili za imena, priimke, EMŠO za vsakega delavca, ki je bil takrat zaposlen. Dobili smo kohorto 22 686 delavcev. Seznama v prilogi ne prikazujemo zaradi zaupnosti podatkov.

Cilja zbiranja podatkov o tej veliki kohorti sta bila:

- dobiti število umrlih za rakom pri vseh potencialno izpostavljenih in to število primerjati s pričakovano umrljivostjo za vso Slovenijo. Kohorta potencialno izpostavljenih predstavlja most med neposredno izpostavljenimi in posredno izpostavljenim prebivalstvom v okolici tovarn in odlagališč.
- kohorto spremljati še naprej (naslednjih 40 do 50 let) tako, da spremljamo ogroženost potencialno izpostavljene populacije vsako leto, vrh in padec bolezni, ki sta neposredno povezani z izpostavljenostjo azbestu.

Rezultati

Izračunali smo SMR za vse rake, rak gastrointestinalnega trakta in rak pljuč v kohorti. Želeli smo izvedeti, ali so potencialno izpostavljeni v tej kohorti imeli večje tveganje, da bodo umrli za zgoraj omenjenimi raki kot splošno slovensko prebivalstvo. Uporabljali smo indirektno metodo računanja SMR.

Za kohorto v celoti je bilo tveganje, da bodo umrli za enim od navedenih rakov, manjše, kot tveganje splošne slovenske populacije. Vedno smo dobili protektivni učinek, ki je tudi razumljiv: gre namreč za izraziti t.i. >učinek zdravega delavca<(healthy worker effect) pri katerem je tveganje aktivne, čeprav izpostavljene populacije, da bo zbolevala in umirala manjše kot tveganje splošne populacije v katero so vključeni tudi starejši ljudje in invalidi. To je bilo jasno vidno tudi pri naši kohorti.

Natančnejši pregled standardizirane umrljivosti po starostnih skupinah pa kaže, da je bilo tveganje delavcev starih 35-49 let, da bodo umrli zaradi pljučnega raka vztrajno višje (v letih 1987, 1988, 1990, 1991, 1992, 1994, 1996) kot pri splošni slovenski populaciji.

Med njimi je nakazano tudi povečano tveganje za smrt zaradi raka gastrointestinalnega trakta v starostnih skupinah od 40-54 let.

Zanesljivejše rezultate bi lahko dobili z direktno metodo izračunavanja tveganja.

3.2. Spremljanje neposredno izpostavljenih delavcev

Pod to zbirko sodijo:

- delavci, ki so bili v letu pred ukinitvijo azbesta azbestu izpostavljeni in
- tisti, ki so azbestu še izpostavljeni. Izvzeti so delavci Fenolita, ki je sodelovanje zavrnilo. Pridobljena so bila imena in priimki, podjetje in EMŠO vsakega od teh delavcev.

Cilj zbiranja podatkov za to datoteko je:

- spremljati vse neposredno izpostavljene naslednjih 40 ali 50 let vsako leto in podatke primerjati s podatki iz registra raka in bazo podatkov o umrljivosti;
- ugotavljati:
 - koliko delavcev, ki so bili izpostavljeni, je dejansko zbolelo za raki, ki so pripisljivi azbestu,
 - kdaj je bil dosežen vrh teh bolezni,

- kakšna je bila dejansko latentna doba,
- kdaj je število bolezni ačelo upadati in
- ali in kako smo primerljivi z ostalimi delavci v Evropi.

Seznam je dokončan in zajema 1459 delavcev. Prve rezultate v smislu povečanega tveganja pa pričakujemo šele čez kakih 10 let. Seznama v prilogi ne prikazujemo zaradi zaupnosti podatkov.

3.3. Poklicne bolezni

Po podatkih, ki nam jih je poslalo 14 podjetij, osem navaja, da v njihovem podjetju ni bilo diagnosticirane nobene poklicne bolezni, 3 podjetja nimajo informacij o eventuelnih poklicnih boleznih, 1 podjetje ima dva primera, eno šest, Salonit Anhovo pa največje število, preko 400. V letu 1998 in do 30. Oktobra 1999 so na Inštitutu za medicino dela, prometa in športa v postopek za verifikacijo poklicne bolezni v zvezi z izpostavljenostjo azbestu prejeli 364 primerov. Do oktobra 1999 so v 340 primerih ugotovili poklicno bolezen, v 24 primerih je bila poklicna bolezen zavrnjena. Med verificiranimi primeri je bilo 246 moških in 94 žensk. Ugotovljeno je bilo 385 primerov bolezni plevre, 132 primerov azbestoze-intersticijske pljučne fibroze, 9 primerov mezotelioma plevre in 4 primeri raka drugih lokacij. Od 340 oseb z verificirano poklicno boleznijo je bilo 335 delavcev iz proizvodnje azbestno-cemntnih izdelkov, 5 pa iz drugih panog.

[glavna](#) stran [pišite nam](#) podkomosoja za [azbest NS kazalo](#)